

מבחן באלגברה ב' I

זמן

אין להשתמש בחמד עוד כלשהו.
הזמן המוקצב: ארבע שעות.

ענה על ארבע שאלות (בלבד!) מתוך שש השאלות הבאות.

שאלה 1

הוכח שבליחבורת סילו- p של חבורה סופית צמודות זו לזו.

שאלה 2

תהי N חבורה חלקית נורמלית של חבורה G .

(א) הגודר פעולה על $G/N = \{gN : g \in G\}$ והוכח ש- G/N חבורה תחת פעולה זו.

(ב) הוכח שכל חבורה חלקית נורמלית של G/N היא מהצורה $\{hN : h \in H\}$ עבור איזה חבורה חלקית

נורמלית H של G .

שאלה 3

תהי G חבורת- p ותהי $N \neq 1$ חבורה חלקית נורמלית של G . הראה כי

(א) G פועלת על N על ידי ההצמדה וכי תחת פעולה זו מתקיים לכל $n \in N$:

(n) הוא מסולל- G (בעל אורך 1) אם ורק אם $n \in Z(G)$.

(ב) כל מסולל- G הם בעלי אורך p^i , באשר $i \geq 0$.

(ג) $N \cap Z(G) \neq 1$.

(ד) תן זוגמה לחבורה סופית G (לאו זקא חבורת- p) ו- $N < G$ כך ש- $Z(N) \not\subseteq Z(G)$.

שאלה 4

תהי G חבורה מסודר אי זוגי ותהי $H \leq G$ כך ש $(G:H) = 3$. הוכח שאם $g \in G$ מקיים $g^2 \in H$ אז $g \in H$.

שאלה 5

(א) הוכח שכל חבורה מסודר 91 היא מעגלית.

(ב) תן זוגמה לחבורה לא חילופית מסודר 21.

שאלה 6

הראה שאין חבורה פשוטה מסודר 700.

אלגברה ב' ו'
ד"ר דן הרן

אין להשתמש בחומר עזר כלשהו.
הזמן המוקצב: שלוש וחצי שעות.
ענה על 5 שאלות. (ערך כל תשובה נכונה הוא 20 נקודות.)

1. תהי G חבורה סופית מסדר אי זוגי ותהי H חבורה חלקית שלה כך ש- $(G:H)=3$.
  - (א) הוכח: אם $a \in G \setminus H$ אז G היא איחוד זר של H, aH, a^2H .
  - (ב) יהי $H \setminus G = \{g, h\}$ ונסמן $hg = g^{-1}a$. הוכח:

$$g^{-1} \notin aH, g^{-1} \notin a^2H$$
  - (ג) הסק כי $H \triangleleft G$.
2. הוכח את המשפט: אם r הוא המספר של חבורות סילו- p של חבורה סופית G אז $r-1$ מתחלק ב- p .
3. (א) כמה חבורות צמודות יש לחבורת סילו-2 של A_5 בתוך A_5 ?
(ב) הוכח שכל חבורה חלקית מסדר 8 של S_4 מכילה חבורה חלקית איזומורפית לחבורת קליין.
4. תהי H חבורה חלקית ממעל של חבורה סופית G ($H \not\triangleleft G$). הוכח: $\cup_{g \in G} gHg^{-1} = G$.
5. תאר את כל החבורות מסדר 121.
6. מהי חבורת האוטומורפיזמים $\text{Aut}(K)$ של חבורת קליין K ? מאיזה סדר היא ולאיזה חבורה מוכרת היא איזומורפית?
7. יהי F שדה סופי. הוכח ש- F^X חבורה מעגלית.

בהצלחה

אלגברה ב' 1
ד"ר דן הרן

אין להשתמש בחומר עזר כלשהו.
הזמן המוקצב: שלוש וחצי שעות.
ענה על 5 שאלות. (ערך כל חשובה נכונה הוא 20 נקודות).

1. (א) בנה שדה E בן 27 אברים, כלומר: הצג קבוצה E בת 27 אברים והגדר פעולות עליה כך שהיא תהיה השדה המבוקש.
 (ב) הוכח שאם $\alpha \in E$ ו- $\alpha \neq 0, 1, -1$, אז כל אבר של E ניתן להיכתב בצורה $\alpha^2 + c\alpha + b + \alpha$, כאשר $a, b, c \in \{0, 1, 2\}$.
 (ג) הוכח את המשפט: כל שתי חבורות סילו- q של אותה חבורה סופית G צמודות זו לזו ב- G .
3. תהי G חבורה מסדר q^k , כאשר $q < k$ שני מספרים ראשוניים. הוכח:
  - (א) G פתירה.
  - (ב) אם q אינו מחלק את $q-1$ אז G מעגלית.
  - (ג) אם q מחלק את $q-1$ אז קיימת חבורה לא חילופית מסדר q^k .
4. (א) יהי q ראשוני ותהי $A = \mathbb{Z}/p^m \mathbb{Z} \oplus \mathbb{Z}/p^m \mathbb{Z} \oplus \dots \oplus \mathbb{Z}/p^m \mathbb{Z}$, ותהי $B \leq A$ כך ש- B איזומורפית ל- $\mathbb{Z}/p^m \mathbb{Z} \oplus \mathbb{Z}/p^m \mathbb{Z} \oplus \dots \oplus \mathbb{Z}/p^m \mathbb{Z}$. נניח כי $n_1 \geq n_2 \geq \dots \geq n_k$ ו- $m_1 \geq m_2 \geq \dots \geq m_k$. הוכח ש- $n_1 = m_1$.
 (ב) מצא את כל החבורות החילופיות מסדר 108, עד כדי איזומורפיזם.
5. (א) הוכח שכל חבורת- q היא פתירה.
 (ב) כמה חבורות סילו- q יש לחבורה הסימטרית S_p , כאשר q ראשוני? נמקן.
6. הוכח: אם G חבורה סופית ו- $A, B \leq G$ כך ש- $A \cap B = \{1\}$ אז $|AB| = |A| \cdot |B|$.
 .. יהי F שדה סופי. הוכח ש- F^X חבורה מעגלית.

בהצלחה

אלגברה ב' 1
ד"ר דן הרן

ה. על 4 שאלות.
מן המוקצב: שלוש וחצי שעות.

(א) נסח והוכח את משפט Cayley.
(ב) תהי G חבורה לא חלופית. הוכח כי $G/Z(G)$ אינה מעגלית.

(א) הוכח שהמרכז של חבורת- p לא טריביאלית אינו טריביאלי.
(ב) הוכח שכל חבורה מסדר 15 היא מעגלית.

(א) הוכח: אם G חבורת- p סופית או כל חבורה חלקית מרבית (=מקסימלית) שלה היא נורמלית ובעלת אינדקס p .

(ב) תהי A חבורה סופית, שיש לה בדיוק 3 חבורות חלקיות לא טריביאליות, ושלושתן מסדר 2. הוכח ש- A איזומורפית לחבורת קליין.

(ג) יהי p ראשוני ותהי $A = Z/p^1 \oplus Z/p^2 \oplus \dots \oplus Z/p^n$, ותהי $B \leq A$ כך ש- B

איזומורפית ל- $Z/p^1 \oplus Z/p^2 \oplus \dots \oplus Z/p^m$ הוכח ש- k .

(ב) תהי G חבורה חלופית סופית ויהי m המספר הטבעי הקטן ביותר כך ש- $g^m = 1$ לכל $g \in G$. הוכח שיש אבר מסדר m ב- G .

(א) הוכח ש- A_n נוצרת על ידי חישוקים מאורך 3.

(ב) הוכח כי A_n היא חבורת הקומוטטור של S_n .

(א) יהי p ראשוני ותהי G חבורה סופית. הגדר: חבורת סילו- p של G . הוכח את קיומה.

(מותר לך להניח את קיומה אם G חלופית).

(ב) הוכח שכל חבורה מסדר 1001 היא מעגלית. ($1001 = 7 \times 11 \times 13$).

צלחהו